

Теоретико-правові основи дослідження договору про надання детективних послуг

Олена Чернетченко

*к.н.ю., доцент кафедри державно-правових дисциплін,
Завідувач кафедри теорії та історії держави і права,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: elenart@ukr.net,
ORCID: 0000-0002-4653-4871*

Ольга Микитенко

*студентка юридичного факультету
Юридичного факультету,
ВНЗ «Університету економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: olgamikitenko71@gmail.com,
ORCID: 0000-0003-4608-5567*

Сучасний стан наукових розробок договору про надання детективних послуг характеризується стадією становлення, яка поступово розвивається з нахилом на цивільно-правовий аспект. Чимало науковців, таких як Волинська М. А., Даниленко С. К., Бичін С., Вітвіцький С, Заєць А. та інші піднімали тему договірних відносин у сфері надання детективних послуг, починаючи ще з перших поданих законопроектів у 2015 році.

Теоретичний аналіз договору про надання детективних послуг не може відбуватися без законодавчого тлумачення поняття договору. Згідно ч. 1 ст. 626 Цивільного Кодексу України договором є домовленість двох або більше сторін, спрямована на зміну, створення чи припинення цивільних прав та обов'язків. Законодавче визначення поняття договору надає розуміння того факту, що термін має мультизначний характер, адже він є і правочином, і угодою, і зобов'язанням і документом, сформованим за типовою формою договору та істотними умовами [1, с. 204].

Законопроект №3726 від 28.12.2015 р. містить натяки на розповсюдження норм цивільного договірної права на регуляцію договору про приватну детективну діяльність і окреслює його як різновид договору про надання послуг. Таке його тлумачення розповсюджує дію принципів свободи договору та інших цивільно-правових засад на дану домовленість, при цьому передбачає вільну регуляцію правовідносин [2, с. 30].

Франчук В. І. підтримує думку щодо цивільно-правової характеристики договірних відносин у сфері приватної детективної діяльності. Відтак приватні детективи та приватні детективні агентства надають значну допомогу суб'єктам підприємницької діяльності у вивченні репутації та фінансового стану позичальників та інших партнерів, визначенні їх спроможності реально виконувати фінансові зобов'язання, що значною мірою запобігає укладанню укладенню ризикованих угод та ухиленню боржників від сплати заборгованості [5, с. 15].

Розглядаючи приватну детективну діяльність з позиції цивільного права,

а саме договірних відносин надання детективних послуг, варто наголосити на важливості правового статусу суб'єктів договору про надання детективних послуг, а саме: замовника, приватного детектива та приватного детективного агентства (підприємства). З позиції цивільного договірного права їх правовий статус регулюється Законом України «Про захист прав споживачів», Цивільним кодексом та Господарським кодексом [3, с. 108].

Нехтувати зарубіжним досвідом регулювання здійснення приватної детективної діяльності теж не варто. Француз А. Й. та Істоміна А. С у своїй науковій публікації наголошують на позитивному досвіді узаконення приватної детективної діяльності з подальшим внесенням змін, поправок, рекомендацій. Законодавство Франції передбачає, що особи, які бажають займатися приватною детективною (розшуковою) діяльністю, не повинні: бути засуджені за вчинення кримінальних правопорушень, мати адміністративні чи дисциплінарні стягнення, знаходитися під вартою. Щодо переліку послуг, які приватні детективи надають і дозволені Законом №891 від 28.09.1942р., то до них відносять шпигунство, захист підприємств від недобросовісної конкуренції, забезпечення безпеки у банківській діяльності та забезпечення безпеки клієнтів [4, с. 87].

Країни, де основний акцент при законотворчій діяльності спрямований на судовий прецедент та судову практику з застосуванням норм міжнародного приватного права як рекомендаційних, а саме: Великобританія, США і Канада, прискіпливо ставляться до прав і свобод громадян у контексті процесу надавання детективних послуг [5, с. 17].

На мою думку, вище зазначені факти ведуть до чіткого розуміння договору про надання детективних послуг як багатозначної домовленості детектива, детективного агентства з замовником послуг, при цьому обидві сторони договору можуть мати статуси юридичних осіб або фізичних осіб.

Договір про надання детективних послуг у сучасних умовах привернув до себе увагу тому, що в умовах ринкових відносин відбувається поширення конкретної інформації щодо його існування та осучаснення. Даний договір має цивільно-правовий характер і спрямований на баланс між потребою споживача у послугі та конституційних правах і гарантіях безпеки приватної інформації суспільства.

Ключові слова: приватна детективна діяльність; договір про надання детективних послуг; сторони договору; договірні правовідносини; правовий статус сторін договору;

Список використаних джерел

1. Цивільний кодекс України: Закон України редакція від 03.09.2023 № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2023. – №40-44. – 356 с.
2. Волинська А.М. Договір про надання детективних послуг.// А. М. Волинська, Демиденко М. В./ – Дис. за спец. 12.00.03. – НАВС. – 2018. – Київ. – 223 с.
3. Пономарьова Т. С. Договір про надання детективних послуг: проблеми правового регулювання// Т. С. Пономарьова/ Вісник пенітенціарної асоціації України. – № 1. – 2018. – 106 –

113 с.

4. Француз А. Й., Істоміна А. С. Приватна детективна діяльність: міжнародний досвід та національні перспективи/ А. Й. Француз, А. С. Істоміна// «Вчені записки Університету «КРОК». – № 27. – 2022. – 81 – 90 с.

5. Франчук В. І. Детективна діяльність у сфері економічної безпеки: навчальний посібник / В. І. Франчук, Н. Я. Михаліцька, П. Я. Пригунов, С. І. Мельник, М. Й. Штангрет. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. – 132 с.